

Čís. 763.

Zrušiti veřejnou obchodní společnost dle čl. 125 čís. 3 obch. zák. lze, když druhý společník neplní podstatných povinností, aniž by na tom záleželo, zda lze mu ve směru tom přičísti zavinění.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1920, Rv I 696/20.)

Sporné strany byly veřejnými společníky, z nichž žalovaný vzal na sebe vedení společnosti po stránce administrativní, zejména povinnost vésti obchodní knihy společnosti a poříditi každoroční rozvahu a inventuru. Žalovaný nevedl však knih řádně, naopak bylo zjištěno mnoho závažných závad. Žalobě druhého společníka o zrušení společnosti bylo s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c e vyhověno, n e j v y š š í m s o u d e m z těchto

d ů v o d ů:

Podle ustanovení čl. 125 obch. zák. může společník žádati za zrušení společnosti, pak-li toho vyžadují důležité důvody. Jako takový důvod se uvádí zvláště pod čís. 3 článku toho, když společník zanedbá plnění převzaté podstatné povinnosti. Že v tomto případě žalovaný skutečně povinnosti své neplnil tak, jak se na řádného obchodníka sluší, zjistil první soud, jehož zjištění i soud odvolací výslovně za základ svému rozhodnutí položil, způsobem úplně spolehlivým na základě výslechu znalce a svědků. Nezáleží pak na tom, proč společník převzatých závazků neplní. Dostí na tom, že jich neplní, pokud se týče že plní je způsobem takovým, že přímo zdar firmy ohrožuje. Ve směru tom stačí poukázati na podrobné odůvodnění rozsudku soudu odvolacího dovoláním nijak nevyvrácené. Jen tolik dlužno připomenouti, že o nějakém z a v i n ě n ě m porušení povinností v čl. 125 obch. zák. není řeči a, jelikož tu také nejde o náhradu nějaké jednáním nebo opomenutím žalovaného vzniklé škody, nelze v příčině té se dovolávati předpisů občanského zákoníka o zavinění.

Čís. 764.

Rozsudkem o žalobě z doby před měnovou rozlukou, domáhající se zaplacení korunové pohledávky, přiznati lze placení jen v rak. uher. korunách, byť i rozsudek vydán byl po měnové rozluce, pakliže žalobce nezměnil žalobního nároku na placení v Kč a o měně jednáno nebylo. Otázku, zda měl žalobce po měnové rozluce nárok na placení v Kč, nelze řešiti v exekučním řízení.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1920, R II 361/20.)

Vymáhající věřitel (cizozemec) domáhal se žalobou ze dne 3. ledna 1919 na žalovaném (nynějším dlužníku), by mu zaplatil určitý peníz v K. Za sporu došlo k okolkovací akci, žalobce však ve sporu neprohlásil, že žádá zaplacení v Kč, a rozsudek ze dne 22. dubna 1919, jímž bylo žalobě vyhověno, zněl prostě na K. V návrhu exekučním vyjádřil vymáhající věřitel svou pohledávku v Kč. S o u d p r v ě s t o l i c e povolil exekuci pouze ku

vydobytí pohledávky v K. Rekurzní soud povolil exekuci dle návrhu. Důvody: Stížnosti vymáhajícího věřitele bylo vyhověti, neboť exekuční tituly v této exekuční záležitosti znějí na obnos v korunách a haléřích československé měny, byť i v dotyčných exekučních titulech výslovně tato měna písmenami Kč označena nebyla. Neboť §em 2 zákona ze dne 25. února 1919, čís. 84 sb. z. a n. a §em 8 zákona ze dne 25. února 1919, čís. 86 sb. z. a n. bylo vysloveno, že ode dne 10. března 1919 mají jen bankovky kolkované kolkem Československé republiky nucený oběh v území československého státu, a že nekolkovaná bankovka není počínajíc dnem 10. března 1919 zákonným platidlem na území československého státu. Veškeré závazky na území československého státu před okolkováním bankovek vzniklé a zde v korunové měně splatné plní se v okolkovovaných bankovkách beze srážky kolkovného. Těmito zákony byla tudíž zavedena zvláštní měna pro československý stát. Rozsudky, znějící na koruny a haléře bez přídavku Kč, dávají tím po 10. březnu 1919 výraz tomu, že jen československá měna jest měnou tuzemskou. Je-li povinná strana toho právního názoru, že není dlužna v měně československé, bylo její věcí, aby ve sporu námitky proti žalobci v tom směru uplatnila, pokud se týče opravnými prostředky svému právnímu stanovisku zjedнала průchoďu. To se však nestalo, následkem čehož nebyl soud první stolice oprávněn, exekuční návrh vymáhajícího věřitele znějící na zaplacení vymáhaného obnosu v Kč, zamítnouti.

Nejvyšší soud obnovil usnesení prvního soudu.

Důvody:

Žaloba podána byla v době, kdy nebyla ještě provedena rozluka měnová a platila tudíž stará rakousko-uherská měna korunová; v této měně rozuměl se tedy zažalovaný peníz. Ač za sporu došlo k okolkování bankovek v republice Československé a vydány byly zákony ze dne 25. února 1919, čís. 84 a ze dne 10. dubna 1919, čís. 187, jakož i nařízení ze dne 25. února 1919, čís. 86 sb. z. a n., neprohlásil žalobce ve sporu, že žádá zaplacení v korunách československých (zda neučinil tak úmyslně čili nic, netřeba zkoumati), následkem čehož otázka, v jaké měně dlužno zaplatiti požadovaný peníz, nebyla ve sporu na přetřes vzata. Když pak soud první stolice rozsudkem ze dne 22. dubna 1919 odsoudil žalovanou k zaplacení zažalovaných 13.228 K 80 h s přísl., vyhověl tím prostě žalobnímu návrhu tak, jak zněl, zvláště když ani z tohoto rozsudku ani z potvrzujících jej rozsudků vyšších stolic nelze vyvoditi, že měla žalované býti uložena povinnost platiti v korunách československých. Tomu není na závaďu ustanovení § 6 zákona ze dne 10. dubna 1919, čís. 187 sb. z. a n., že závazky, znějící na koruny rakousko-uherské měny, které jsou splatny v oblasti československého státu, platí se v korunách československých, kdyžtě o tom, kde zažalovaná pohledávka jest splatna, zejména zda plništěm jest Brno či Krakov, ve sporu rovněž nebylo jednáno a rozhodováno; otázka ta jest dosud mezi stranami spornou. Když tomu tak jest, povolil první soud zcela správně exekuci pro 13.228 K 80 h ve měně rakousko-uherské, ježto pro povolení exekuce jest rozhodující znění titulu exekučního, tento však zní na 13.228 K 80 h požadovaných

žalobcem v staré korunové měně rakousko-uherské; platidla této měny, jak všeobecně známo, dosud jsou v obchodu; a otázka, v jaké měně dlužno platiti dluhy znějící na koruny staré měny rakousko-uherské, je-li, jako v tomto případě, mezi stranami spornou, v řízení exekucním řešena býti nemůže. Neprávem pustil se tedy soud rekursní do řešení této otázky a změnil usnesení prvního soudu potud, že se povoluje exekuce pro 13.228 K č 80 h s přísl.

Čís. 765.

Nárok na smluvený plat za tříměsíční výpovědní lhůtu dle § 5 nařízení vlády Československé republiky ze dne 9. ledna 1919, čís. 14 sb. z. a n., podléhá časovému obmezení § 34 zákona o obchodních pomocnících.

Neurčitý žalobní nárok nutno zamítnouti vůbec, nikoli pouze pro tentokráte.

(Rozh. ze dne 16. listopadu 1920, Rv II 206/20.)

Žalobce byl u žalovaného zaměstnán od r. 1910 jako »fixní« obchodní cestující, v dubnu 1915 nastoupil válečnou službu vojenskou, z níž se navrátil 19. listopadu 1919. Ježto, jak tvrdil, žalovaný ho do služeb nepřijal, domáhal se na něm jednak náhrady peněžité za 3 výpovědní měsíce, jednak by mu podal výpis ze svých obchodních knih o obchodech, které žalobce mu sprostředkoval v době své vojenské služby, t. j. od ledna 1915 do listopadu 1918 včetně a strpěl, by žalobce správnost tohoto výpisu nahlédnutím do knih zjistil, a konečně by mu zaplatil, co se objeví jako poměrná 10procentní částka ze součtu všech těchto obchodů po odečtení podpor, měsíčně vyplácených po 100 K, i s 6 proc. úroky ze zbytku od 1. ledna 1919. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, zjistiv co do náhrady peněžité, že služební poměr mezi žalobcem a žalovaným byl dopisy z 11. a 22. listopadu 1918 srovnalou vůlí stran rozvázán a že žalobce po skončení vojenské služby u žalovaného služby nenastoupil a tudíž není dle vládního nařízení ze dne 9. ledna 1919, čís. 14 sb. z. a n. oprávněn od žalovaného odškodné za 3 výpovědní měsíce žádati a uvedl dále v důvodech: V druhé části žaloby domáhá se žalobce na žalovaném, by mu podal výpis ze svých obchodních knih o obchodech, které mu žalobce sprostředkoval v době své vojenské služby od ledna 1915 do listopadu 1918 včetně a aby strpěl, by žalobce správnost tohoto výpisu zjistil nahlédnutím do obchodních knih žalovaného, a konečně by žalovaný zaplatil žalobci, co se objeví jako 10procentní částka z obnosů všech těchto obchodů po odečtení měsíčně vyplácených podpor po 100 K, i s 6 proc. úroky ze zbytku od 1. ledna 1919; žalovaný může se sprostiti obého závazku zaplacením 5000 K žalobci. Tuto druhou část žaloby bylo zamítnouti pro neurčitost (§ 226 c. ř. s.). Není pochyby o tom, že žalobci jako fixnímu obchodnímu cestujícímu dle §§ 10 a 14 odstavec druhý zákona o obchodních pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák. přísluší právo žádati na žalovaném jako zaměstnavateli, aby mu dal výtah z knih o obchodech, jež žalobce žalovanému sprostředkoval, jakož i, že žalobci přísluší právo nahlédnouti do obchodních knih žalovaného, pokud toho je třeba ke zkoumání správnosti vyúčtování o řečených obchodech. Avšak vzhledem k § 226 c. ř. s. dlužno toho dbáti, aby žalobce přesně a určitě